

**Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Факультет суспільних наук
Кафедра політології і державного управління**

Навчально-методична серія
«КАФЕДРА»
№ 98

Стеллас Асланов

СИСТЕМА ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**для здобувачів освіти
спеціальності 052 Політологія,
освітньо-професійна програма «Політологія»,
перший бакалаврський рівень**

Ужгород-2024

УДК 328.1(477)(076)
А-90

Асланов С. Система органів державної влади України: навчально-методичні рекомендації для здобувачів освітнім галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 052 Політологія, освітньо-професійна програма «Політологія», перший (бакалаврський рівень) / Навчально-методична серія «КАФЕДРА»/ № 98; [Ужгород. нац. ун-т; Ф-т сусп. наук; Каф. політології і держ. управління]. Ужгород, УжНУ, 2024. 44 с.

Розробник:

Стеллас АСЛАНОВ, доктор політичних наук, професор кафедри політології і державного управління УжНУ, професор.

Рецензенти:

Юрій ОСТАПЕЦЬ, професор, доктор політичних наук, професор кафедри політології і державного управління, декан факультету суспільних наук УжНУ;

Ярослав ЛАЗУР, професор, доктор юридичних наук, декан юридичного факультету УжНУ.

Рекомендовано до друку рішенням кафедри політології і державного управління УжНУ (Протокол № 4 від 5 грудня 2024 року)

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук УжНУ (Протокол № 4 від 17 грудня 2024 р.)

Затверджено на засіданні Вченої ради факультету суспільних наук УжНУ 18 грудня 2024 року, протокол № 4

Навчально-методична серія «КАФЕДРА» №98

(створена рішенням кафедри політології і державного управління ФСН УжНУ, протокол № 7 від 26 лютого 2014 року)

© Стеллас Асланов, 2024

© Навчально-методична серія «Кафедра», 2024

© Кафедра політології і державного управління УжНУ, 2024

© Ужгородський національний університет, 2024

ЗМІСТ

Вступ до навчальної дисципліни.....	4
Опис навчальної дисципліни.....	5
Мета навчальної дисципліни.....	6
Очікувані результати навчання.....	7
Засоби діагностики та критерії навчання.....	9
Програма навчальної дисципліни.....	15
Індивідуальна робота.....	26
Тематика, плани та література до практичних занять.....	28
Перелік питань на модульні контрольні роботи.....	36
Перелік питань для підсумкового модульного контролю (залік).....	39
Інструменти, обладнання, програмне забезпечення використання яких передбачає навчальна дисципліна.....	41
Рекомендовані джерела.....	42

ВСТУП ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Система державної влади України» представлена в освітньо-професійній програмі «Політологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 052 Політологія галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИСТЕМА ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні і поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	українська

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-ий	1-ий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: для денної форми навчання: 3,4	2-ий	2 -ий
аудиторних – 58 самостійної роботи студента – 62	Лекції:	
	34	12
	Практичні (семінарські):	
	24	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	62	104

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Система органів державної влади України» є забезпечення оволодіння студентами основними положеннями Конституції України та законодавства в галузі системи органів державної влади та місцевого самоврядування, зокрема: організація роботи публічних державних органів та місцевого самоврядування, сприяти вихованню поваги до Конституції України та найважливіших конституційно-правових інститутів: органів державної влади і місцевого самоврядування.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальних компетентностей:

- знання предметної області та розуміння професійної діяльності **ЗК01**.
- здатність бути критичним і самокритичним **ЗК03**.
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні **ЗК06**.

2) фахових компетентностей:

- здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки **СК01**.
- здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування **СК05**.
- здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні **СК06**.
- здатність аналізувати проблеми у сфері національної безпеки, здійснювати моніторинг соціально-політичної стабільності у прикордонних регіонах **СК10**.

- здатність розробляти механізми протистояння політичним ризикам, упереджувати виникнення конфліктних ситуацій у поліетнічному середовищі **СК11**.
- здатність до виконання політико-проектувальних, організаційних і консультаційних функцій з метою забезпечення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб'єктів і громадських організацій різного рівня **СК12**.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Системи органів державної влади України**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- OK03** Історія та культура України;
- OK06** Історія політичної думки України;
- OK17** Політичні системи сучасності;

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Система органів державної влади України**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.	РН01
Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.	РН03
Мати навички професійної комунікації.	РН04
Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.	РН06
Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.	РН09

Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.	PH12
Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.	PH13
Вміти визначати національні пріоритети та інтереси України, з урахуванням безпекової складової в умовах викликів, ризиків і загроз, у тому числі зовнішніх.	PH19
Проводити експертизи та виконувати консультаційні функції для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб'єктів і громадських організацій національного і міжнародного рівня.	PH20

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Система органів державної влади України**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Мати цілісні уявлення про систему органів державної влади України та її політико-правові засади	PH01
Вміти критично мислити та формулювати робочі гіпотези з даної проблематики; аналізувати, прогнозувати та моделювати напрямки розвитку системи органів виконавчої влади в Україні, аргументуючи при цьому власну точку зору, спираючись на українські реалії та міжнародний досвід.	PH03
Вміти формувати професійні, комунікаційні стратегії та взаємодіяти з громадськістю з питань теоретико-правового обґрунтування та прогнозування діяльності органів виконавчої влади	PH04
Знати свої конституційні права та обов'язки як члена демократичного суспільства та уміло використовувати їх у професійній діяльності.	PH06
Вміти самостійно збирати, обробляти та аналізувати отримані знання для практичного застосування політологічного мислення, з метою розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері	PH09

на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.	
Вміти самостійно проводити дослідження з актуальних проблем діяльності органів виконавчої влади в Україні та урядування на сучасному етапі.	PH12
Здійснювати аналіз публічної політики та управління на регіональному, загальнонаціональному, європейському та глобальному рівні; опрацьовувати та аналізувати інформацію для дослідження політико-правових засад діяльності органів державної влади в Україні.	PH13
Вміти на практиці визначати національні пріоритети та інтереси України, з урахуванням безпекової складової в умовах національних та глобальних викликів, ризиків і загроз, у тому числі зовнішніх.	PH19
Вміти самостійно проводити експертизи та дослідження, опрацьовувати та аналізувати інформацію, виконувати консультативні функції для органів державної влади та органів місцевого самоврядування, політичних суб'єктів і громадських організацій національного і міжнародного рівня.	PH20

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

1. залік;
2. модульна контрольна робота;
3. усні відповіді під час практичних (семінарських) занять;

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання:

Форми поточного контролю: виступи на практичних (семінарських) заняттях.

Форма модульного контрольного оцінювання: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

При визначенні оцінки за модуль враховуються результати модульного контрольного оцінювання та поточного контролю під час навчальних занять, виконання контрольних робіт, самостійної та індивідуальної роботи. Максимальна оцінка з кожного модульного контролю – 100 балів.

Підсумкова модульна оцінка з навчальної дисципліни визначається як середнє арифметичне результатів усіх модульних контролів та виставляється за 100-бальною шкалою.

Здобувач, який за результатами модульних контролів отримав від 0 до 34 балів, повинен до проведення підсумкового семестрового контролю покращити цю оцінку принаймні до показника не менше 35 балів.

Знання, вміння та навички здобувачів оцінюються через визначення якості виконання конкретизованих завдань. Кількісна оцінка певного поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання				Модульна контрольна робота	Сума	
Практичні (семінарські) заняття				Індивідуальна та самостійна робота	50	100
T1	T2	T3	T5			
T6						
5	5	5		20		
5	10					

T1, T2, T3... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання				Модульна контрольна робота	Сума	
Практичні (семінарські) заняття				Індивідуальна та самостійна робота	50	100
T7	T9	T10	T11			
T12	T13	T15				
5	5	5	5	20		
4	4	2				

T7, T9, T10... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні(семінарські) заняття	5	50	7	50
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	6	100	8	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Мінімальний поріг для допуску до модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру.

Перше запитання має оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на семінарських заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 10 балів.

Друге запитання має на меті оцінити розуміння основних тенденцій розвитку сучасних етнополітичних процесів у країнах Центральної Європи. Залежно від послідовності викладу та орієнтування в тематичному матеріалі, друге запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 15 балів.

Третє питання модульної контрольної роботи має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 25 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до *«Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті»* (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

ТЕМА 1. Загальна характеристика системи органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні

Поняття система органів державної влади та місцевого самоврядування. Вступ в навчальну дисципліну, основні визначення, мета, предмет та завдання навчальної дисципліни "Система органів державної влади та місцевого самоврядування". Значення навчального курсу "Система органів державної влади та місцевого самоврядування" для підготовки управлінців у публічній сфері. Конституційні основи системи органів державної влади і місцевого самоврядування. Система органів державної влади та місцевого самоврядування як міжгалузевий управлінський інститут.

ТЕМА 2. Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів публічної влади в Україні

Поняття, види та ознаки органів публічної влади. Система органів публічної влади в Україні. Принципи організації й діяльності органів публічної влади в Україні. Функції та компетенція органів публічної влади. Форми діяльності органів публічної влади. Методи діяльності органів публічної влади.

ТЕМА 3. Організація роботи Верховної Ради України Основи організації та діяльності Верховної Ради України.

Організаційна будова та функції Верховної Ради України. Організаційна побудова Верховної Ради України. Організаційно-правові

форми і методи роботи Верховної Ради. Сесії Верховної Ради України. Порядок проведення першої сесії Верховної Ради. Чергові та позачергові сесії Верховної Ради України. Формування депутатських груп і фракцій. Форми і методи роботи депутатських груп і фракцій. Обрання Голови Верховної Ради України, його Першого заступника та заступника. Організація роботи Голови Верховної Ради України та його заступників. Сесії Верховної Ради України. Перша сесія Верховної Ради. Розпорядок роботи. Порядок денний сесії. Ведення пленарних засідань. Прийняття рішень. Порядок голосування. Апарат Верховної Ради України: структура апарату та організація його роботи.

ТЕМА 4. Організація діяльності комітетів Верховної Ради України

Комітети Верховної Ради України. Порядок їх створення. Обрання голів комітетів. Організація роботи та форми роботи комітетів. Засідання комітетів. Склад комітету. Питання, що належать до відома кількох комітетів. Організаційне, технічне, інформаційне й матеріальне забезпечення комітетів. Рішення, висновки та рекомендації комітетів. Ліквідація або реорганізація комітетів. Відкликання голів комітетів.

ТЕМА 5. Організація роботи народного депутата України

Основи конституційно-правового статусу народного депутата. Порядок вступу на посаду, прийняття присяги. Припинення повноважень народного депутата. Повноваження народного депутата. Методичне, інформаційне, правове та матеріально-технічне забезпечення діяльності народного депутата. Процес реалізації повноважень народним депутатом. Гарантії діяльності народного депутата України.

ТЕМА 6. Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Зародження та розвиток інституту омбудсмена. Причини утворення інституту омбудсмена в різних країнах Європи. Світові моделі захисника прав і свобод людини і громадянина. Типологічні різновиди інституту омбудсмена. Завдання та принципи діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Порядок призначення, звільнення та припинення повноважень Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Організація діяльності та повноваження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Прийом та розгляд звернень громадян України, іноземців та осіб без громадянства. Гарантії діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

МОДУЛЬ 2

ТЕМА 7. Організація роботи Президента України

Вступ на посаду Президента України. Приведення до присяги. Прийняття присяги. Діяльність Президента України як глави держави. Забезпечення Президентом прав і свобод громадян, державного суверенітету України, додержання Конституції та законів України. Організація діяльності Президента України у взаємовідносинах з Кабінетом Міністрів України та іншими органами виконавчої влади. Організація взаємодії Президента України із законодавчою та судовою владою. Діяльність управлінських і консультативних структур при Президентові України. Адміністрація Президента України. Порядок

фінансового та матеріально-технічного забезпечення державної діяльності Президента України.

ТЕМА 8. Правовий статус та організація роботи Рахункової палати України

Правовий та організаційний статус Рахункової палати. Склад та завдання Рахункової палати. Принципи діяльності Рахункової палати; її функції та повноваження у фінансовій сфері. Порядок діяльності Рахункової палати. Постанови і висновки Рахункової палати, їх юридична сила. Контроль та гарантії діяльності Рахункової палати.

ТЕМА 9. Організація роботи Ради національної безпеки і оборони України

Становлення Ради національної безпеки і оборони та її місце у системі державних органів. Склад і структура Ради національної безпеки і оборони. Завдання, функції та компетенція Ради національної безпеки і оборони. Порядок діяльності та акти Ради національної безпеки і оборони.

ТЕМА 10. Організація роботи Кабінету Міністрів України

Структура та порядок утворення Кабінету Міністрів України. Основні напрями його діяльності. Форми і методи діяльності Кабінету Міністрів України. Функції Кабінету Міністрів України. Організація роботи Кабінету Міністрів України. Акти, що видає Кабінет Міністрів України, їх юридична сила. Організація прийняття та виконання актів Кабінету Міністрів України. Організація роботи робочих органів Кабінету Міністрів України. Відповідальність Кабінету Міністрів

України. Структура, функції та організація роботи апарату Кабінету Міністрів України.

ТЕМА 11. Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні

Основи організації і діяльності центральних органів виконавчої влади. Нормативноправова основа організації і діяльності центральних органів виконавчої влади Система, функції та порядок утворення центральних органів виконавчої влади. Структура центральних органів виконавчої влади. Організаційна будова центральних органів виконавчої влади. Організація роботи урядових органів державного управління.

ТЕМА 12. Організація роботи місцевих державних адміністрацій

Основи організації і діяльності місцевих державних адміністрацій. Система, порядок утворення й будова місцевих державних адміністрацій. Функції та компетенція місцевих державних адміністрацій. Голова місцевої державної адміністрації та його заступники, їх повноваження й організація роботи. Форми і методи діяльності місцевих державних адміністрацій. Відділи, управління та інші органи місцевої державної адміністрації, її апарат, організація їх роботи.

ТЕМА 13. Організація місцевого самоврядування в Україні

Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. Територіальна громада — первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Функції територіальних громад. Принципи місцевого самоврядування в Україні. Форми безпосереднього здійснення місцевого самоврядування Функції місцевого самоврядування в Україні Основи місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.

ТЕМА 14. Організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування

Система і будова місцевих рад. Функції та компетенція місцевих рад. Форми та методи діяльності місцевих рад. Організація роботи постійних і тимчасових комісій місцевих рад. Апарат місцевої ради і організація його роботи. Служба в органах місцевого самоврядування. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників Організація роботи органів самоорганізації населення.

ТЕМА 15. Організація роботи депутатів місцевих рад

Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах. Організація роботи депутатів місцевих рад у виборчих округах. Депутатські запити, звернення, запитання, порядок їх внесення і розгляду. Гарантії діяльності депутатів місцевих рад.

ТЕМА 16. Органи виконавчої влади як суб'єкт політико-управлінської діяльності

Органи виконавчої влади, як різновид державних органів. Система та класифікація органів виконавчої влади. Повноваження і форми діяльності місцевих адміністрацій. Політичні аспекти діяльності місцевих адміністрацій.

ТЕМА 17. Публічність та публічна сфера органів державної влади України

Зміст поняття «публічність». Публічність, як складова органів державної влади. Публічність та відкритість політики і влади. Співвідношення понять публічне та політичне. Публічне та приватне. Аналіз публічності упродовж ХХ століття. Розуміння публічної політики в радянській та пострадянській традиції. Громадянськість. Співвідношення суспільство та держава в період античності та середньовіччя. Громадськість. Як суб'єкт політики. Посилення значущості публічної політики в сучасному суспільстві. Громадянське суспільство як суб'єкт публічного управління.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (самостійна)	лабораторн .	індивідуаль на робота	самостійна робота	
Модуль 1						
Тема 1. Загальна характеристика системи органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні	4	2	2			
Тема 2. Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів публічної влади в Україні	14	2	2			10
Тема 3. Організація роботи Верховної Ради України Основи організації та діяльності Верховної Ради України.	4	2	2			
Тема 4. Організація діяльності комітетів Верховної Ради України Комітети Верховної Ради України.	12	2				10
Тема 5. Організація роботи народного депутата України	4	2	2			
Тема 6. Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	14	2	2			10
Разом зі змістовним модулем 1	52	12	10			30
Модуль 2						
Тема 7. Організація роботи Президента України	4	2	2			
Тема 8. Правовий статус та організація роботи Рахункової палати України	2	2				

Тема 9. Організація роботи Ради національної безпеки і оборони України	4	2	2			
Тема 10. Організація роботи Кабінету Міністрів України	4	2	2			
Тема 11. Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні	16	2	2			12
Тема 12. Організація роботи місцевих державних адміністрацій	4	2	2			
Тема 13. Організація місцевого самоврядування в Україні	4	2	2			
Тема 14. Організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування	2	2				
Тема 15. Організація роботи депутатів місцевих рад	4	2	2			
Тема 16. Органи виконавчої влади як суб'єкт політико-управлінської діяльності	12	2				10
Тема 17. Публічність та публічна сфера органів державної влади України	12	2				10
Разом зі змістовним модулем 2	68	22	14			32
Разом за семестр	120	34	24			62

	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (самостійна)	лабораторн і	індивідуаль на робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Загальна характеристика системи органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні	4	2	2			
Тема 2. Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів публічної влади в Україні	32	2				30
Тема 3. Організація роботи Верховної Ради України Основи організації та діяльності Верховної Ради України.	34	2	2			30
Тема 4. Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні	22	2				20
Тема 5. Органи виконавчої влади як суб'єкт політико-управлінської діяльності	12	2				10
Тема 6. Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	16	2				14
Разом за семестр	120	12	4			104

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Загальна характеристика системи органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні	2	2
2	Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів публічної влади в Україні	2	
3	Організація роботи Верховної Ради України Основи організації та діяльності Верховної Ради України.	2	2
4	Організація роботи народного депутата України	2	
5	Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	2	
6	Організація роботи Президента України	2	
7	Організація роботи Ради національної безпеки і оборони України	2	
8	Організація роботи Кабінету Міністрів України	2	
9	Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні	2	
10	Організація роботи місцевих державних адміністрацій	2	
11	Організація місцевого самоврядування в Україні	2	
12	Організація роботи депутатів місцевих рад	2	
Разом		24	4

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів публічної влади в Україні	10	30
2	Організація діяльності комітетів Верховної Ради України Комітети Верховної Ради України.	10	30

3	Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	10	14
4	Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні	12	20
5	Органи виконавчої влади як суб'єкт політико-управлінської діяльності	10	10
6	Публічність та публічна сфера органів державної влади України	10	
	Разом	62	104

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Індивідуальна робота здобувача в рамках навчальної дисципліни «Система органів державної влади України» передбачає:

Перший модуль:

пошук, опис бібліографії та україномовна анотація та захист у формі колоквиуму 2 наукових статей з нижче окресленої (на вибір) пошукової теми.

Другий модуль:

підготовка та захист інформаційно-аналітичної записки, тема якої індивідуально узгоджується із викладачем.

Вимоги до оформлення аналітичної записки:

- загальний обсяг – до 10 сторінок друкованого тексту;
- шрифт Times New Roman;
- 14 кегель;
- 1,5 інтервал;
- поля тексту: зверху – 2 см, знизу – 2 см, ліворуч – 3,5 см, праворуч – 1,5 см;
- нумерація тексту – праворуч зверху; на титульній сторінці номер не ставиться; до загальної нумерації входить також список використаних джерел.

Максимальна оцінка– 20 балів.

ПЕРЕЛІК ПОШУКОВИХ ТЕМ:

1. Система органів державної влади в Україні як необхідна умова функціонування суспільного життя.
2. Соціальне управління як організуюча функція суспільства.
3. Роль управлінської науки у проведенні демократичних перетворень в Україні.
4. Значення “спільного інтересу” в утворенні держави.
5. Уряд і соціальні потреби суспільства.
6. Суть і відмінності американського та європейського підходів до визначення органів місцевого самоврядування.
7. Місце інших наукових дисциплін в управлінській науці, які стосуються функціонування органів державної служби та місцевого самоврядування.
8. Теорія управління і мистецтво управління – складові управлінської науки.
9. Завдання державного управління як науки і навчальної дисципліни у демократичному розвитку сучасної України.
10. Роль принципів системи органів державної влади в Україні в діяльності органів виконавчої влади України.
11. Методи державного управління як сутність прийомів, засобів управління.
12. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи – основа здійснення управлінської діяльності

ТЕМАТИКА, ПЛАНИ ТА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. Загальна характеристика системи органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні (2 год).

- 1.»Держава» як категорія державного управління.
2. Влада: сутність та ознаки.
3. Поняття місцевого самоврядування та його зв'язок з державою.
4. Основні підходи до розуміння публічного управління.

Рекомендована література:

1. Вступ до публічного адміністрування: навч. посібник / за заг. ред. Гавкалової Н.Л. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 382 с.
2. Державне управління: підручник: у 2 т. / ред. кол.: Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. голови), Ю.П. Сурмін (заст. голови) та ін. К.: НАДУ, 2012. Т. 1. 2012. 564 с.
3. Децентралізація влади в Україні: гуманітарний та соціально-політичний аспекти: монографія: [авт. колект.: Іжа М.М., Бакуменко В.Д., Попов С.А., Кравченко С.О. та ін.], за ред. Іжі М.М., Бакуменка В.Д., Попова С.А. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. 372 с.
4. Імперативи формування громадянського суспільства в умовах модернізації державного управління в Україні: головні виміри та виклики: монографія: кол авт. [Гонюкова Л.В., Таран Є.І., Петрос О.М., Кравченко С.О. та ін.]. К.: НАДУ, 2018. 288 с.

ТЕМА 2. Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів публічної влади в Україні (2год.)

1. Поняття, види та ознаки органів публічної влади .
2. Система органів публічної влади в Україні .
3. Принципи організації й діяльності органів публічної влади в Україні
4. Функції та компетенція органів публічної влади .
5. Форми діяльності органів публічної влади.
6. Методи діяльності органів публічної влади

Рекомендована література:

1. Бакуменко В.Д., Руденко О.М., Туча В.В. Механізми імплементації політичних рішень в державному управлінні: монографія. К.: АМУ, 2015. 184 с.
2. Бакуменко В.Д., Усаченко Л.М., Червякова О.В. Теоретичні засади державного управління: навч. посібник. К.: ТОВ "НВП "Інтерсервіс", 2013. 174 с.
3. Громадянське суспільство в Україні: становлення та розвиток: навч. посібник / [авт кол.: А.М. Михненко, С.О. Кравченко, І.В. Пантелейчук та ін.], К: УкрСІЧ, 2015. 347 с.
4. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади: навч. посібник / за заг. ред. Н.Р. Нижник, В.М. Олуйка. Львів: Вид-во нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2002. 352 с.

ТЕМА 3. Організація роботи Верховної Ради України Основи організації та діяльності Верховної Ради України (2 год.)

1. Місце Парламенту в механізмі державної влади.
2. Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні.
3. Планування роботи та організація діяльності Верховної Ради України.
4. Порядок проведення пленарних засідань.
5. Формування органів Верховної Ради.

Рекомендована література:

1. Кириченко Ю., Чоудрі С. Парламент України у воєнний час. Український часопис конституційного права. 2022. № 2. С. 59–63. URL: <https://doi.org/10.30970/jcl.2.2022.6>.
2. Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо проведення дистанційних засідань Верховної Ради України: проект Закону України від 08.03.2022 № 7129. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1243885>.
3. Про організацію роботи Верховної Ради України в умовах дії надзвичайного та/або воєнного стану: Постанова Верховної Ради

ТЕМА 4. Організація роботи народного депутата України (2 год).

1. Організація роботи народного депутата України в парламенті.
2. Організація роботи народного депутата України у виборчому окрузі.
3. Участь депутата у перевірках, депутатському розслідуванні. Розгляд пропозицій, заяв, скарг громадян.
4. Народниц депутат України як суб'єкт законодавчої ініціативи.

Рекомендована література:

1. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 № 2790. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text>.
2. Політична культура і парламентаризм в Україні: шляхи удосконалення представницької демократії. Інформаційно-аналітичні матеріали до Фахової дискусії 14 грудня 2017р. с. 53-56. URL: http://www.razumkov.org.ua/uploads/socio/2017_Politychna_kultura.pdf.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник . О. Ф. Скакун. Харків: Консум. 2000. 704 с.
4. Радченко О.І. Статус народного депутата України: проблеми теорії і правового регулювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / О. Радченко. К. 2005. 19 с.

ТЕМА 5. Організація роботи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (2 год.)

1. Основні напрямки діяльності уповноваженого Верховної Ради України з питань прав людини.
2. Завдання уповноваженого Верховної Ради України з питань прав людини.
3. Основні функції, парва уповноваженого Верховної Ради України з питань прав людини.

Рекомендована література:

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
2. Цісар Г.І. Інститут омбудсмана в механізмі захисту прав людини – світовий досвід та Україна. Міжнародні засоби захисту прав та свобод людини і громадянина. 2019. № 2. С. 188.
3. Озель В.І. Тенденції розвитку інституту омбудсмана. DICTUM FACTUM. Теорія права. 2020. № 3(8). С. 100-101.
4. Банах С.В. Функції омбудсманів у сучасному світі: порівняльно-правове дослідження: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.02. Маріуполь, 2014. 236 с.
5. Косінов С.А. Омбудсмен як інститут контролю за владою. Теорія і практика правознавства. Вип. 1 (7). 2019. URL: [file:///C:/Users/Serg/Downloads/tipp_2015_1_4%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Serg/Downloads/tipp_2015_1_4%20(1).pdf).
6. Про уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 12.1997№ 776/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 20. Ст.99. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80>.

ТЕМА 6. Організація роботи Президента України

1. Місце і роль Президента України в механізмі державної влади.
2. Порядок обрання Президента України.
3. Компетенція Президента України.
4. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України.

Рекомендована література:

1. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навчальний посібник. Вид. 4, виправл. та доповн. К.: Атіка, 2007. 568 с.
2. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України. К.: Кондор, Ліра, 2012. 576 с.
3. Скрипнюк О. В. Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Скрипнюк. К.: Ін Юре, 2010. – 672 с.

4. Тетарчук І.В. Конституційне право України. К.: ЦУЛ, 2015. 218 с.

ТЕМА 7. Організація роботи Ради національної безпеки і оборони України (2 год.)

1. Загально-теоретичні визначення поняття національної безпеки України.
2. Поняття національної безпеки і конституційно-правового статусу Ради національної безпеки і оборони України.
3. Функції Ради національної безпеки і оборони України.
4. Основні методи діяльності Ради національної безпеки і оборони України.

Рекомендована література:

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
2. Буравльов Є. П.. Глобалізація: проблеми безпеки. Рада національної безпеки і оборони України, Інститут проблем національної безпеки. К. : Ін-т проблем нац. безпеки, 2007. 160с.
3. Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України; наук. ред. Ю.С. Шемшученко. К.: ТАЛКОМ, 2017. 576 с.
4. Федоренко В.Л. Конституційно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2010. № 12. С. 32-39.

ТЕМА 8. Організація роботи Кабінету Міністрів України (2 год.)

1. Поняття, ознаки, функції та система органів виконавчої влади в Україні.
2. Кабінет Міністрів України-вищий орган в системі органів виконавчої влади в Україні.
3. Центральні органи виконавчої влади в Україні.
4. Місцеві органи виконавчої влади: система, порядок формування, повноваження.

Рекомендована література:

1. Виконавча влада в Україні: організаційно-правові засади. : навч. посібник / М. І. Ославський. К.: Знання, 2009. 215 с.
2. Чикурлій С. Конституційно-правовий статус міністерств України: основні теоретичні питання. Підприємництво,

господарство і право. 2007. № 3. С. 115-118.

3. Кравченко В.В. Конституційне право України. Навчальний посібник/ М-во освіти та науки Укр. 4-е вид. випр. та доп. К.: Атіка, 2007. 568с.
4. Фрицький Ю. О. Проблеми правового регулювання виконавчої влади та системи її органів в Україні / Ю. О. Фрицький . Науковий вісник Дніпропетровськ, держ. ун-ту внутр. справ. 2010. № 3. С. 69-78.

ТЕМА 9. Організація роботи центральних органів виконавчої влади в Україні (2 год.)

1. Міністерства в системі органів виконавчої влади України.
2. Державні комітети у системі органів виконавчої влади.
3. Місцеві органи влади в системі виконавчої влади в Україні.

Рекомендована література:

1. Закон України «Про Кабінет Міністрів України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
3. Кушнір М.О. Функції представництва інтересів центрального органу виконавчої влади та організації правової роботи у його системі. *Вісник НАДУ*. 2005. № 2. С. 54-61.
4. Дуда А.В. Конституційно-правова основа діяльності та повноваження Уряду Українию *Збірник наукових праць УАДУ при Президентові України*. 1999. Вип. 1. С. 234-236.
5. Дуда А.В. Урядові комітети в контексті оптимізації структури Кабінету Міністрів України. *Збірник наукових праць УАДУ при Президентові України*. 2000. Вип. 1. С. 18-26.

ТЕМА 10. Організація роботи місцевих державних адміністрацій (2 год.)

1. Основні завдання, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій.
2. Повноваження місцевих державних адміністрацій.
3. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зав'язків.
4. Діяльність місцевих державних (військових) державних

адміністрацій в умовах війни.

Рекомендована література:

1. Лопатюк К.Ю. Адміністративно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2010. Вип. 12. С. 82–86.
2. Нагорний П.О. Специфіка повноважень місцевих державних адміністрацій як суб'єктів адміністративної нормотворчої діяльності в управлінні регіонами України. Форум права. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2017_3_25.pdf
3. Кіцул Ю.С. Адміністративно-правове регулювання діяльності місцевих органів виконавчої влади. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 200 с.
4. Сабурова Г.Б. Обласні державні адміністрації в системі державного управління та їх роль у комплексному забезпечення управлінських рішень. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. 2018. № 1. С. 139–145.
5. Чернюк Л.Г. Місцеві органи влади в системі регіонального управління. Ефективна економіка. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2779>

ТЕМА 11. Організація місцевого самоврядування в Україні (2 год.)

1. Світові моделі та наукові теорії розвитку місцевого самоврядування як форми реального народовладдя.
2. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління.
3. Система місцевого самоврядування в Україні.
4. Поняття та принципи місцевого самоврядування.

Рекомендована література:

1. Батанов О.В. Муніципальна влада в Україні: проблеми теорії та практики: Монографія. Відп. ред. М.О. Баймуратов.К.: Видавництво „Юридична думка”, 2010. 656 с.
2. Загальні засади місцевого самоврядування в Україні : підруч. [авт.-упоряд. : О. В. Батанов, Н. М. Батанова, В. М. Вакуленко та ін.] ; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2010. 368 с.
3. Калиновський Б.В. Конституційні принципи місцевого самоврядування в Україні / Б.В. Калиновський. Монографія. Кременчук: Вид. П.П. Щербатих О.В., 2010. 184 с.

4. Конституційне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. Т. 2 / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. К.: Юридична думка, 2008. 800 с.

ТЕМА 12. Організація роботи депутатів місцевих рад (2 год.)

1. Поняття та політико-правова характеристика статусу депутатів місцевих рад в Україні.
2. Права та обов'язки депутата територіальної громади.
3. Форми безпосередньої участі депутатів місцевих рад у здійсненні місцевого самоврядування у виборчому окрузі.
4. Інноваційні форми роботи депутатів місцевих рад з виборцями.

Рекомендована література:

1. Батанов О. В. Конституційне забезпечення організації місцевого самоврядування в Україні: проблеми формування та шляхи розвитку. *Право України*. 2016. № 6. С. 60-69.
2. Батанов О. В. Концептуальні основи конституційного регулювання місцевого самоврядування у зарубіжних країнах. *Порівняльно-правові дослідження*. 2006. № 2. С. 69–79.
3. Батанов О. В. Місцеве самоврядування в умовах глобалізації. URL: http://histans.com/JournALL/mgumstud/mgumstud_2014_1_1/mgumstud_2014_1_1.pdf/
4. Гандзюк К., Нікітенко С. Пропозиції до політики щодо врегулювання статусу депутата місцевої ради. URL: <http://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/40732.pdf>
5. Депутат та його команда: навч. посібник. URL: <http://surl.li/aasjz>
6. Доля І. Щодо кадрового забезпечення місцевої влади в контексті впровадження адміністративної реформи. Аналітична записка. Офіційне інтернет-представництво Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/913/>

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ НА МОДУЛЬНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Методика модульного контролю знань студентів з навчальної дисципліни «*Система державних органів влади України*» включає проведення двох контрольних робіт та підсумкового контролю у формі заліку.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ №1

1. Державна влада-дійовий засіб авторитарної організації спільної діяльності людей та їх колективів в умовах громадянського суспільства.
2. Державне будівництво процес реалізації державної влади, її динаміка і зміст.
3. Механізм державного будівництво, його основні елементи.
4. Функції державного будівництво, їх система та класифікація.
5. Поняття, основні ознаки та види органів державної влади.
6. Основні форми децентралізації державно-владних повноважень.
7. Державні адміністрації як місцеві органи виконавчої влади, їх система й особливості конституційно-правової природи.
8. Підвищення дієздатності держави та державного будівництво в контексті Послання Президента України до Верховної Ради України.
9. Поняття та основні принципи місцевого самоврядування.
10. Принцип правової автономії місцевого самоврядування.
11. Принцип організаційної автономії місцевого самоврядування.
12. Принцип матеріально-фінансової автономії місцевого самоврядування.
13. Місцеве самоврядування у процесі здійснення виконавчої влади.
14. Місцеве самоврядування у процесі народовладдя.
15. Основні теоретичні концепції місцевого самоврядування, їх вплив на практику державотворення в Україні.
16. Державницька концепція місцевого самоврядування.
17. Громадська концепція місцевого самоврядування.
18. Концепція муніципального дуалізму.
19. Система місцевого самоврядування, її загальна елементна характеристика.

20. Правова основа місцевого самоврядування, її загальна характеристика та проблеми розвитку.
21. Організаційна основа місцевого самоврядування, її загальна характеристика та проблеми розвитку.
22. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування, її загальна характеристика та проблеми розвитку.
23. Територіальна основа місцевого самоврядування, її загальна характеристика та проблеми розвитку.
24. Територіальні громади, їх види, основні функції та повноваження.
25. Основні форми прояву активності, життєдіяльності територіальних громад.
26. Виключні повноваження територіальних громад, проблеми їх правового регулювання та реалізації у сучасних умовах.
27. Основні принципи та порядок об'єднання (роз'єднання) територіальних громад з метою їх оптимізації.
28. Особливості правового статусу районних у містах територіальних громад, а також територіальних громад сіл, селищ, міст, адміністративно приєднаних до міст обласного (республіканського) та загальнодержавного значення
29. Система органів місцевого самоврядування, її загальна елементна характеристика.
30. Сільська, селищна, міська рада, її основні функції і повноваження.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ № 2

1. Основні форми роботи сільської, селищної, міської ради, актуальне питання їх вдосконалення.
2. Особливості правового статусу районної у місті ради.
3. Особливості правового статусу районної, обласної ради.

4. Система, порядок утворення та особливості правового статусу органів самоорганізації населення.
5. Виключні повноваження сільської, селищної, міської ради, їх види та особливості правової природи.
6. Виключні повноваження районної, обласної ради, їх види та особливості правової природи.
7. Повноваження районної, обласної ради, які вона має делегувати районній, обласній державній адміністрації.
8. Повноваження районної, обласної ради з контролю діяльності районної, обласної державної адміністрації.
9. Система виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, її елементна характеристика.
10. Особливості правового статусу виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.
11. Власні (самоврядні) та делеговані повноваження у системі місцевого самоврядування, особливості їх правової природи та реалізації.
12. Особливості правового статусу сільського, селищного, міського голови.
13. Принципи розподілу та делегування повноважень у системі місцевого самоврядування.
14. Місцеві вибори, їх види, основні принципи й організація проведення.
15. Особливості виборів депутатів районної, обласної ради. Особливості виборів сільського, селищного, міського голови. Місцеві референдуми та інші форми волевиявлення територіальних громад, проблеми їх правового регулювання.
16. Основи правового статусу депутата місцевої ради.
17. Повноваження та форми роботи депутата як представника територіальної громади, виборців свого виборчого округу.
18. Повноваження та форми роботи депутата як повноважного члена представницького органу місцевого самоврядування – ради. Гарантії діяльності депутата місцевої ради, актуальні питання їх вдосконалення у сучасних умовах.
19. Основні принципи й особливості служби в органах місцевого самоврядування.

20. Місцеве самоврядування і територіальна автономія. Автономна Республіка Крим як форма регіонального самоврядування.
21. Місцеве самоврядування та «урядова вертикаль». Проблеми розмежування функцій і повноважень між органами державної влади та місцевими державними адміністраціями.
22. Особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у містах Києві та Севастополі.
23. Правові гарантії місцевого самоврядування.
24. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування.
25. Муніципальний рух в Україні та на світовому рівні.
26. Сучасні проблеми розвитку державного будівництва та місцевого самоврядування в контексті конституційної та адміністративної реформ.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІК)

1. Поняття, ознаки та характеристика органів державної влади.
2. Принципи та характеристика поділу державної влади.
3. Система «стримувань і противаг» органів державної влади за Конституцією України.
4. Передумови та сутність політичної реформи 2004 року.
5. Наслідки політичної реформи 2004 року.
6. Взаємодія органів державної влади (за Конституцією України).
7. Розвиток державно-владної системи України з 2014 року.
8. Інститут президенства в Україні. Етапи розвитку.
9. Повноваження президента України.
10. Роль і місце Президента в політичних кризах в сучасній Україні.
11. Розвиток парламентських інституцій в умовах президентсько-

парламентської форми правління (1996-2004 рр.).

12. Структура Верховної Ради України.

13. Повноваження та порядок обрання Верховної Ради України.

14. Поняття і загальна характеристика системи виконавчої влади в Україні.

15. Повноваження Кабінету Міністрів України як вищого органу у системі органів виконавчої влади. Проблема дуалізму здійснення виконавчої влади між Президентом України та Кабінетом Міністрів.

16. Кабінет міністрів України: порядок формування.

17. Повноваження КМУ.

18. Структура КМУ.

19. Особливості реформування органів виконавчої влади з 2019 року.

20. Система органів виконавчої влади в Україні.

21. Державні місцеві адміністрації.

22. Сутність та правовий статус місцевого самоврядування в Україні.

23. Органи місцевого самоврядування.

24. Адміністративна реформа в Україні.

25. Методи державного управління в умовах становлення демократичного суспільства.

26. Реалізація принципу розподілу державної влади в Україні.

27. Конституційні засади системи стримувань і противаг.

28. Конструктивна співпраця всіх гілок влади – гарант суспільного прогресу.

29. Роль виконавчої влади в системі органів державної влади.

30. Співвідношення виконавчої влади і державного управління.

31. Особливості правового статусу органу виконавчої влади України.

32. Форми виконавчої влади в президентських системах.

33. Форми виконавчої влади в парламентських системах.

34. Організаційна структура державного управління.

35. Концептуальні засади державного управління і виконавчої влади.

36. Формування та розвиток централізації та децентралізації в сфері державного управління.

37. Державне управління України в умовах реформування.

38. Публічна служба як механізм зв'язку між державою і громадянином.

39. Основні напрями реформування державної служби в Україні.

40. Місьцеве самоврядування як комплексний правовий інститут.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

В умовах використання формату онлайн-навчання із застосуванням мережі Google Meet та середовища E-learn названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних і практичних (семінарських) занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник. [І.І.Бодрова, С.В.Болдирєв, В.О. Величко та ін.] за ред. С.Г. Серьогіної ; 4-те вид., переробл. та допов. Харків: Право, 2017. 392 с.
2. Наровлянський О. Д. Основи правознавства. К.: Грамота, 2022. 176 с.
3. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник / І. І. Бодрова, С. В. Болдирєв, В. О. Величко та ін. ; за ред. С. Г. Серьогіної. 3-тє вид. переробл. та доповн. Харків: Право, 2016. 360 с.
4. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2017. 304 с.
5. Ворона П. В., Мучник А. М. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні. Навчально-методичний посібник. Полтава, ПП Шевченко, 2016. 98 с.
6. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування в Україні: Навчальний посібник. Київ: Атіка, 2015.
7. Мій Парламент: розумію і впливаю. Методичний посібник з громадянської парламентської просвіти / Гриньова М., Іванюк І., Паращенко Л., Юрчишин Л. За загальною редакцією Паращенко Л. Київ, 2020. 96 с. URL: <https://edudevelop.org.ua/publications/42-mijparlament-rozumiyu-i-vplivayu.html>

Допоміжна література:

1. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні: монографія [авт.кол. В. О. Антоненко, М. О. Баймуратов, О. В. Батанов та ін.; за ред. В. В. Кравченка, М. О. Баймуратова, О. В. Батановаі]. К.: Атака, 2007.
2. Біленчук П.Д. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право): Навч. посібник Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. К.: Атіка, 2010. 304 с.

3. Веніславський Ф.В. Проблеми української моделі організації державної влади. URL: <https://helsinki.org.ua/articles/problemyukrajinskoji-modeli-orhanizatsiji-derzhavnoji-vlady>
4. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. За ред. С. Г. Серьогіної. Х.: Право, 2010. 256 с.
5. Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-p#Text>.
6. Закоморна К.О. До питання про визначення терміну «регіоналізація» в сучасній вітчизняній і зарубіжній доктрині. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2019. Вип. 38. С. 107 –119
7. Закоморна К.О. Поняття децентралізації публічної влади у вітчизняній та зарубіжній доктрині. *The Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 60. С. 57 – 63.
8. Наливайко Л.Р., Бочковий О.В., Мінакова Є.В. Проблеми реалізації повноважень органів місцевого самоврядування з питань, пов'язаних з внутрішньо переміщеними особами в умовах децентралізації влади (за результатами опитування пілотних громад). *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. № 1. 2022. С. 129–136.
9. Комарницька Г.О. Вплив формування територіальних громад як чинник розвитку бізнессередовища. *Збірник науково-технічних праць*. Випуск 26. Львів -2016. С.108 – 126.
10. Коврига О. С. Взаємодія органів державної влади з громадськістю в системі державного управління України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Державне управління*. 2020. Т. 31(70). № 2. С. 109–114.
11. Новітні державотворчі процеси в Україні: виклики і перспективи. К.: Ін-т законодавства Верхов. Ради України, 2011.
12. Камінська Н.В. Місцеве самоврядування: теоретико історичний і порівняльно-правовий аналіз. Навч. посіб. К.: КНТ, 2010. 232 с.
13. Основи місцевого самоврядування в Україні: конспект лекцій / [уклад.: О.С. Ігнатенко, С.М. Рюмшин]. К.: Вид-во УАДУ, 2010.

14. Реформа державного управління. 2021. URL:
<https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivnevryaduvannya/reforma-derzhavnogo-upravlinnya>
15. Ставнійчук А. Місцевий референдум як форма безпосереднього здійснення муніципальної влади територіальною громадою. Моногр. Харків: Фактор, 2020.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL:
<http://rada.gov.ua/>
2. Офіційний веб-портал Президента України. URL:
<http://www.president.gov.ua>
3. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL:
<http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний веб-портал Рахункової палати. URL:
<https://rp.gov.ua/home/>
5. Офіційний сайт Асоціації міст України. URL:
<http://www.auc.org.ua/>